

Facultat de Ciències de l'Educació

Curs 2002-2003
Codi: 23902 Crèdits 4
Organització i Gestió dels Centres Educatius
Professora: Rosa Maria Pallarés

Objectius

- Comprendre les vinculacions del centre educatiu amb la realitat socio-econòmica i política.
 - Analitzar els components bàsics del centre educatiu com a organització.
 - Distingir els trets fonamentals d'un centre escolar autònom en contraposició a un centre escolar dependent.
 - Conèixer el contingut i l'estructura dels diferents plantejaments institucionals dels centres educatius.
 - Analitzar les variables organitzatives curriculars (organització del temps, espai, materials, professorat i alumnat).
 - Diferenciar els elements de la dinàmica institucional: comunicació, participació, presa de decisions i resolució de conflictes.
 - Conèixer la naturalesa de la pràctica directiva, els reptes del lideratge i les implicacions pel canvi educatiu.
-

Temari

1. Fonamentació

- L'objecte i el contingut de l'Organització Escolar.
- La naturalesa del centre educatiu. Relacions amb l'entorn social. Funcions.
- Els components bàsics del centre educatiu com a organització (objectius, estructura organitzativa i sistema relacional).
- El context polític-administratiu i les relacions amb els centres educatius.
- Alguns enfocaments de comprensió de les organitzacions escolars. Intervenció.

2. El centre autònom: element nuclear i bàsic del sistema

- El centre escolar com a subsistema.
- L'autonomia de centres.
- Caracterització del centre escolar autònom.

- El marc legal actual.

3. Els objectius

- Els objectius de l'organització.
- Els Plantejaments Institucionals a mitjà-llarg termini:
 - El Projecte Educatiu de Centre (PEC).
 - El Projecte Curricular de Centre (PCC).
 - El Reglament de Règim Interior (RRI).
- Els Plantejaments Institucionals a curt termini:
 - La Programació General de Centre o Pla Anual de Centre (PAC).
 - El Pressupost del Centre.
 - La Memòria de Gestió del Centre.

4. L'estructura organitzativa

- Tipus i elements de l'estructura del centre escolar.
- Els recursos humans:
 - Organització vertical: òrgans de govern i participació.
 - Organització horitzontal: agrupament d'alumnat i professorat.
 - Organització staff: departaments i seminaris; equips educatius.
- Els recursos materials: arquitectura, equipament i material didàctic)
- Els recursos funcionals: temporització/calendari, pressupost i normativa.

5. El sistema relacional

- El govern institucional i el sistema relacional. Components del sistema relacional.

- El clima i la cultura institucionals.
- Elements de la dinàmica institucional: la comunicació, la participació, les reunions, la presa de decisions i la resolució de conflictes.
- L'avaluació institucional: tipus i instruments.

6. La direcció escolar i les funcions organitzatives

- Naturalesa de la pràctica directiva.
- Concepte de lideratge. Estils de lideratge. Els reptes del lideratge.
- Característiques del centre educatiu eficient.
- Les funcions organitzatives: planificació, distribució de tasques, actuació, coordinació i control.

7. El canvi educatiu

- El canvi en un marc organitzatiu. Significat de canvi educatiu.
- Estratègies de canvi en el centre escolar.
- El paper de la direcció, del professorat i l'alumnat davant el canvi.
- L'organització escolar i l'atenció a la diversitat.

Metodologia

- Els temes s'introduiran amb intervencions de la professora i/o anàlisis de documents escrits o videogràfics.
- La informació necessària per conèixer els temes proposats en el programa s'obtindrà a partir dels dossiers temàtics i de la bibliografia proporcionada. S'estimularan debats a l'aula per tal d'analitzar i valorar aquesta informació.
- Per tal de poder aprofundir en els continguts de l'assignatura es faran treballs individuals i/o en grup.

Avaluació

L'avaluació es farà tenint en compte les aportacions fetes a l'aula, els treballs individuals i/o en grup i, si escau, amb una prova específica a l'acabament del quadrimestre.

Bibliografía

ORGANITZACIÓ I GESTIÓ

AAVV (1998): Por la escuela pública. Homenaje a Mariano Pérez Galán. Fundación Cives. Madrid.

ANTÚNEZ, S. (1993): Claves para la organización de centros escolares. Horsori-ICE UB. Barcelona.

ANTÚNEZ, S. y GAIRÍN, J. (1996): La organización escolar. Práctica y fundamentos. Ed. Graó. Barcelona.

*ARMENGOL, C.; FEIXAS, M. i PALLARÈS, R.M. (2000): Seguint el fil de l'organització. Col.I Materials núm. 92. Departament de Pedagogia Aplicada. Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ball, S. (1994): La micropolítica en la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar. Col. Temas de Educación. Paidós/M.E.C. Barcelona.

BORRELL, N. (1989): Organización escolar. Teoría sobre las corrientes científicas. Humanitas. Barcelona.

CANTÓN, I. (1996): Manual de Organización de Centros Educativos. Oikos-Tau. Barcelona.

CORONEL, J.M.; LÓPEZ, J. y SÁNCHEZ, M. (1994): Para comprender las organizaciones escolares. Repiso Libros. Sevilla.

DEPARTAMENT DE PEDAGOGIA

APLICADA (1984): Organització Escolar. Educar, no. 6. UAB. Barcelona.

DOMÍNGUEZ, G. y MESANZA, J. (Coords) (1996): Manual de organización de instituciones educativas. Escuela Española. Madrid.

* GAIRÍN, J. (1996): La organización escolar: contexto y texto de actuación. Ed. La Muralla. Madrid.

* GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1994): Organización de centros educativos. Aspectos básicos. Ed. Praxis. Barcelona.

GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1994): Organización y gestión de centros educativos. Ed. Praxis. Barcelona. (Material de fulls canviables)

GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords) (1995): Estrategias e instrumentos para la gestión educativa. Ed. Praxis. Barcelona. (Material de fulls canviables)

Gairín, J. i altres (1988): Organització de centres. Experiències, projectes i reflexions. Graó. Barcelona.

GÓMEZ DACAL, G. (1996): Curso de organización escolar y general. Escuela Española. Madrid.

GONZÁLEZ, J.A.; GUINEA, F. y CERMEÑO, F. (1995): Guía para conocer el Sistema Educativo. Todas las opciones contempladas en la

LOGSE. Escuela Española. Madrid.

Husén, T. y otros (1986): La escuela a debate. Problemas y futuro. Narcea. Madrid.

* LORENZO, M. y SÁENZ, O. (1995): Organización Escolar. Una perspectiva ecológica. Marfil. Alcoy.

MARTÍN BRIS, M.(1996): Organización y Planificación integral de centros. Educación Infantil, Primaria y Secundaria. Escuela Española. Madrid.

Owens, R.G. (1979): La escuela como organización. Santillana. Madrid.

ROBBINS, S.P. (1987): Comportamiento organizacional. Prentice Hall. México.

TYLER, W. (199): Organización Escolar: Una perspectiva sociológica. Morata. Madrid.

SANTOS GUERRA, M.A. (1994): Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar. Ed. Aljibe. Málaga.

Woods, P. (1987): La escuela por dentro. Paidós/M.E.C. Barcelona.

ZABALZA, M.A. (1996): Reforma Educativa y Organización Escolar. Tórculo. Santiago de Compostela.

PLANTEJAMENTS INSTITUCIONALS

ANTÚNEZ, S. (1990): El projecte educatiu. Col. Eines de Gestió, no 2. Departament d'Ensenyament.

Antúnez, S. (1991): Del projecte educatiu a la programació d'aula. Graó. Barcelona.

ANTÚNEZ, S. i GAIRÍN, J. (1991): La programació general del centre educatiu. (Pla Anual). Col. Eines de Gestió, no 4. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Cabanes, A. (1990): El pressupost. Col. Eines de Gestió. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

CARBONELL, J.L. (coord.) (1995): Reglamento orgánico de las escuelas de Educación Infantil y de los colegios de Educación Primaria. Escuela Española. Madrid.

DEL CARMEN, LL.M. i ZABALA, A. (1992): Guia per a l'elaboració del Projecte Curricular de Centre. Materials per a la innovació educativa. Materials curriculars. Ed. Graó- ICE Universitat de Barcelona.

GAIRÍN, J. (Coord.) (1996): Estratègies d'acció per a l'elaboració del Projecte Curricular de Centre. Grup ICE d'Organització i Gestió d'Ensenyament Primari. ICE UAB. Bellaterra.

GAIRÍN, J. (Ed.) (1997): Estrategias para la gestión del Proyecto Curricular de Centro Educativo. ICE UAB- Síntesis. Madrid.

GAIRÍN, J. ; LAPEÑA, A. i VERA,

J.M. (1991): El reglament de règim interior del centre educatiu. Col. Eines de Gestió, no 3. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

MONOGRÀFIC *Guix* no 182. Desembre 1992. "El projecte curricular de centre". Barcelona.

PINAL, E.M. (1996): Ideas para elaborr el Proyecto Educativo de Centro. Centro de profesores y recursos de Yecla. Yecla. Murcia.

RUL, J. (1990): El projecte de gestió del centre educatiu. Col. Eines de Gestió, no 1. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

RUL, J. (1995): La memòria avaluativa del centre educatiu. Un model integral d'avaluació organitzativa i curricular. Col. Eines de Gestió, no 6. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

VIDORRETA, C. (1996): La memoria anual. Un instrumento de evaluación del centro. Educación Infantil y Educación Primaria. Escuela Española. Madrid.

VILARRUBIAS, P. (1998): L'autoavaluació del projecte curricular de centre. Graó. Barcelona.

RUCTURES

ALBERICIO, J.J. (1995): Las agrupaciones flexibles y la escuela